

Handläggare
Maria Gren
Maria.Gren@huddinge.se

Klimat- och stadsmiljönämnden

Granskning av reviderad översiktsplan för Huddinge kommun – svar på intern remiss

Förslag till beslut

Klimat- och stadsmiljönämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 12 september 2022, som sitt remissvar till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till klimat- och stadsmiljönämnden skickat ett förslag på reviderad översiktsplan för Huddinge kommun för granskning. Översiktsplanen visar hur bebyggelse, naturområden och infrastruktur i kommunen ska utvecklas och bevaras. Klimat- och stadsmiljönämnden lämnade synpunkter på planförslaget när det var ute på samråd.

Förvaltningen lämnar synpunkter som bland annat rör klimatpåverkan, cykelstråk genom naturreservat och benämning av markslag i föreslagen översiktsplan. Förvaltningen lämnar också synpunkter på den grön- och blåstrukturplan som utgör underlag till översiktsplanen.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har till klimat- och stadsmiljönämnden skickat ett förslag på reviderad översiktsplan för Huddinge kommun för granskning. Översiktsplanen visar hur bebyggelse, naturområden och infrastruktur i kommunen ska utvecklas och bevaras.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen tycker att det är bra att det i granskningshandlingen har förtydligats vilka åtgärder som kan bidra till en minskad klimatpåverkan. Här skulle även kommunens miljöprogram, som vägleder arbetet mot ett netto-noll-utsläpp, kunna nämnas.

Förvaltningen är positiv till förtydligandet av byggandets och markanvändningens klimatpåverkan under avsnittet ”minskad klimatpåverkan från byggande och markanvändning”. Det är dock viktigt att förtydliga att framtida exploatering innebär stora utsläpp, vilket försvårar arbetet med att nå kommunens miljömål.

Det krävs transparens om att det innebär stora utsläpp och stor miljöpåverkan och att det är en utmaning att hålla nere denna miljöpåverkan så mycket som möjligt.

Förvaltningen vill att sista meningen under ”omvärldstrender förändrar hur vi reser” (s. 66) skärps, förslagsvis till ”kommunen spelar en viktig roll i omställningen, där en flexibilitet och öppenhet i planeringen är grundläggande”.

Minskad klimatpåverkan uppnås genom att minska energianvändningen och öka produktionen av förnybar energi. I samrådsredogörelsen står det att översiktsplanen inte ska peka ut platser för solcellsparkar, mindre vindkraftsanläggningar med mera, men att den utgör stöd för att planera frågorna vidare. Förvaltningen vet av erfarenhet att det kan vara svårt att få med detta i efterföljande planering. Resonemanget om förnyelsebar energiproduktion är övergripande och luddigt. Produktion av förnybar energi bör även inkluderas i planen för minskad klimatpåverkan (s. 61 och framåt).

Bilens roll saknas i texten om ”bygga för sammanhållning”. Förvaltningen önskar en tydligare vision om bilens roll i framtiden, även om mer detaljerad planering sker i ett senare skede i samhällsplaneringen.

I förslaget står det att småskalig stadsodling ska ersätta den jordbruksmark som tas i anspråk. Förvaltningen är tveksam till om stadsodling fullt ut kan kompensera för jordbruksmark, då stadsodling ofta sker i väldigt liten skala.

Förvaltningen vill upplysa om att det nu finns ett nytt GIS-skikt i kommunens karttjänst HuGIS, med vattenåtgärder från de nyligen beslutade lokala åtgärdsprogrammen för Magelungen, Långsjön och Drevviken. Åtgärderna i markanvändningskartan måste ses över för att synka med åtgärderna i de lokala åtgärdsprogrammen. Observera dock att åtgärden nära Sjötorp (Drevvikens åtgärdsprogram) just nu ligger på fel sida om spåret i GIS-skiktet. Den åtgärden ska genomföras inom området för detaljplan Österhagen.

Markanvändning – benämning av markslag

”Bevarandeområde” och ”pågående markanvändning” är två helt olika begrepp. En översiktsplan ska peka ut riktningen för den långsiktiga markanvändningen. I normalfallet används begreppet ”pågående markanvändning” för icke exploaterad mark avseende jord- eller skogsbruk. I föreslagen översiktsplan anges markanvändningen ”odlingslandskap” respektive ”skogsområde”. Enligt förvaltningen är det inte ett ställningstagande för att bevara gröna kvaliteter såsom friluftsliv och biologisk mångfald, att ange ett område som ”pågående markanvändning”. Det är endast ett stöd för de areella näringarna. I och med att kommunen inte bedriver ett konventionellt skogsbruk som areell näring rör benämningen ytterligare till begreppen.

Den viktigaste strategiska frågan i översiktsplanen är enligt förvaltningen att ange bevarandeområden i markanvändningskartan. Frågan är lika viktig som att ange var exploatering av bebyggelse och verksamhetsområden ska ske. Det visar en tydlig ambitionsnivå att ange ett område som bevarandeområde och visar vad kommunen vill med de gröna kilarna, riksintresseområden för rörligt friluftsliv och andra viktiga grönområden där kommunen inte har för avsikt att exploatera.

Förvaltningen anser att benämningen bevarandeområde tydligare stöder framtida strategiska beslut och tydligare kopplar an till miljöbalkens hushållningsbestämmelser (främst 3 kap. § 2 och 6).

Det kan få juridisk betydelse om ett område benämns som ”bevarandeområde” eller som ”pågående markanvändning” i översiktsplanen. Ett bevarandeområde i översiktsplanen har ett mycket starkare juridiskt skydd än ett område benämnt som ”pågående markanvändning”, om det till exempel föreslås ingrepp som påverka de gröna värdena (sambanden). Överprövande instanser utgår ofta från vad som står i översiktsplanen för att fälla ett avgörande.

Förvaltningen vill alltså att begreppet ”bevarandeområde” ska kvarstå på samma sätt som i kommunens tidigare översiktsplaner. Det är dock viktigt att i text tydliggöra att utpekandet av bevarandeområden inte är ett ställningstagande för att marken ska skyddas som naturreservat.

Naturvård

Förvaltningen vill understryka att ett naturreservat har ett strikt skydd mot exploatering med stöd av miljöbalken och att det är okonventionellt att i en översiktsplan (markanvändningskartan, s. 17) peka ut delar av ett naturreservat som område som ska utredas för exploatering. Exploatering där skulle kräva att Gömmarens naturreservat helt eller delvis upphävs, vilket enligt miljöbalken skulle kräva synnerliga skäl. Lagstiftningen om upphävande av naturreservat är mycket restriktiv, varför det också är mycket ovanligt att upphäva naturreservat. Ett beslut om upphävande kan överklagas i flera led. Området är därtill del av en regional grön kil.

Förvaltningen är starkt kritisk till dragningen av ”utredningsstråk regionala cykelstråk” genom Flemingsbergsskogen som visas i markanvändningskartan (s. 17). Tvärförbindelse Södertörn ska gå i en tunnel under Flemingsbergsskogen eftersom det är ett naturreservat. I Huddinge kommuns kulturmiljöprogram pekas Stensättra dessutom ut som särskilt värdefull kulturmiljö. Att då lägga en modern cykelväg där i stället vore olyckligt. Det skulle fragmentera ett stort skogsområde, exploatera natur med högsta och näst högsta naturvärde och negativt påverka ett område som är riksintresse för friluftslivet. Landskapet i Stensättra är ålderdomligt och har en landsväg som delvis är klassad som övrig kulturhistorisk lämning. Även detta gör det olämpligt att förlägga en cykelväg där. Förvaltningen anser att det är anmärkningsvärt att föreslå en cykelväg i Flemingsbergsskogens naturreservat och menar att dragningen ska tas bort från markanvändningskartan.

Samtliga områden som i grön- och blåstrukturplanen klassas som ”områden med högt värde för biologisk mångfald”, också kallat ”grönt kapital”, bör enligt förvaltningen pekas ut som ”tätortsnära natur” i översiktsplanen.

Under avsnittet ”friluftsliv och naturupplevelser för alla” (s. 47) står det att vid entréerna till större friluftsområden tillgängliggörs naturområden genom bland annat gångvägar, cykelvägar, motionsanläggningar med mera. Förvaltningen understryker att anläggningar och vägar generellt sett är förbjudna eller kräver tillstånd för att genomföras i naturreservat.

Förvaltningen är mycket positiv till att stärka och bibehålla svaga samband. Var förstärkningsåtgärder i de gröna kilarna planeras skulle dock behöva förtydligas i kartbild eller i illustration och text. Det framgår alltså var de gröna sambanden ska försvagas genom exploatering, men inte var eller hur de ska förstärkas.

Förvaltningen anser att det under rubriken ”välmående grönområden” bör läggas till en punkt under ”så här gör vi för att uppnå målen” om att utse nya ESKO-områden baserat på ekosystemtjänstanalysen och att det bör läggas in en karta som visar dessa områden.

Grön- och blåstrukturplanen

Grön- och blåstrukturplanen är ett ambitiöst och värdefullt underlag i den fysiska planeringen.

Förvaltningen saknar redovisning av Länsstyrelsens underlag för grön infrastruktur vad gäller värdeetrakt för strandängar respektive ek och täthet av värdekärnor för barr- och blandskog.

Under avsnittet ”grönt i framtiden – ekosystemtjänster i områden i omvandling” (s. 22) lyfts konceptuella bilder från flera utvecklingsplaner. Förvaltningen är kritisk till begrepp såsom ”Flemingsbergs gröna stjärna”, ”Huddinges gröna gradienter” och ”Vårbys gröna kam”, som får det att låta som att exploatering av naturmark kommer att få positiv effekt på ekosystemtjänster och grönstruktur. Förvaltningen vill att det i grön- och blåstrukturplanen förtydligas att ekosystemtjänster minskar eller försvinner där natur tas bort.

Förvaltningen är mycket kritisk till att områden där naturmark exploateras enligt planen är ”framtida reservoar[er] av ekosystemtjänster”. Avsnittet ”grönt i framtiden” bör skrivas om utifrån en analys av hur ekosystemtjänsterna kvalitativt och kvantitativt påverkas av exploatering av utvecklingsplanerna. Avsnittet bör också kompletteras med förslag på kompensationsåtgärder. Förvaltningen önskar att det i den heltäckande ekosystemkartläggningen i arbetet med grön- och blåstrukturplanen analyseras hur ekosystemtjänster kommer att se ut i framtiden och om de ekosystemtjänster som återskapas är tillräckliga för att kompensera för bortfallet.

Avsnittet ”områden i utveckling, gröna investeringsbehov och grönt kapital” (s. 51) behöver tydligare redogöra för hur mycket ekosystemtjänster som förväntas försvinna till följd av exploatering, samt hur mycket ekosystemtjänster som kan nyskapas. Då skulle det bli lättare att se om det blir en nettoförlust inom utvecklingsplanerna och hur det i så fall skulle kunna kompenseras för inom eller utanför utvecklingsplanerna. Det behöver också förtydligas vilka ekosystemtjänster som försvinner inom respektive utvecklingsplan.

Redaktionella synpunkter

Kartor i grön- och blåstrukturplanen (bland annat på s. 25) behöver bättre upplösning för att teckenförklaringen ska bli läsbar.

På sida 132 i översiktsplanen bör det läggas till att miljöprogrammet sträcker sig till 2025.

Hållbarhet och barnkonventionen

Förvaltningens förslag till beslut innehåller synpunkter som syftar till att stärka ekologisk hållbarhet. Förvaltningens förslag till beslut bedöms i övrigt inte få några direkta konsekvenser ur ett hållbarhets- eller ett barnrättsperspektiv.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innehåller synpunkter som, om de höras i ett senare led, kan få konsekvenser för hur översiktsplanen kan användas juridiskt. Förvaltningens förslag till beslut bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Tove Bodin
Administrativ chef

Bilagor

- Bilaga 1. Remissmissiv
- Bilaga 2. Översiktsplan (granskningsversion)
- Bilaga 3. Hållbarhetskonsekvensbeskrivning inkl. MKB
- Bilaga 4. Samrådsredogörelse
- Bilaga 5. Remissammanställning samråd ÖP 2050
- Bilaga 6. Grön- och blåstrukturplan

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen